

Формування ринкової економіки в Україні. Серія економічна. Випуск 25. – 2011. – С. 196-198.

3. Дикань В.Л. Стратегічне управління: навч. посіб. / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, О.В. Маковоз та ін. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 272 с.

Ревуцька Л.А.

студентка,

*Науковий керівник: **Богацька Н.М.***

кандидат економічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕЗЕРВИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Розвиток ринкових відносин в Україні суттєво змінює економічне середовище функціонування підприємств. Головною ознакою цього середовища є конкуренція товаровиробників, які набули повної самостійності та відповідальності за результати фінансово-господарської діяльності. Це передбачає обов'язкове виконання зобов'язань підприємств перед бюджетом та іншими суб'єктами господарювання.

Платоспроможність підприємства як його здатність вчасно та в повному обсязі виконувати планові платежі і термінові зобов'язання, підтримуючи при цьому нормальний ритм господарської діяльності – є однією з умов конкурентоспроможності підприємства, його фінансової стабільності. Здатність підприємства розраховуватись за своїми боргами в обсягах та строках, передбачених договорами та законодавством, є необхідною умовою успішного функціонування на ринку, що і обумовлює актуальність обраної теми.

Питання теорії і практики оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств розглядались в працях зарубіжних і вітчизняних науковців та практиків, зокрема: Л. Чечевіченої, Е. Нікбахта, А. Гропеллі, В. Ковальова, А. Шеремета, І. Бланка, Г. Савицької, В. Івахненко, Л. Лахтіонової та ін.

Платоспроможність – це здатність підприємства своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями [1]. Підприємство, яке достатньо забезпечене власним капіталом (зокрема робочим капіталом) і працює рентабельно, здатне покрити витрати за рахунок власних грошових надходжень, а при їх недостатності – за рахунок короткострокового кредиту банку.

Платоспроможність підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності.

Головним із шляхів покращення платоспроможності підприємства є мобілізація внутрішніх резервів підприємства – явних та прихованих. Пошук резервів, які можуть бути використані для покращення фінансового стану підприємства, проводиться шляхом ґрунтовної оцінки всіх складових його діяльності.

Підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок:

- збільшення виручки від реалізації;
- продажу частини основних фондів;
- рефінансування дебіторської заборгованості.

Одним з основних напрямів пошуку резервів є зменшення вихідних грошових потоків, до них належать:

- оплата товарів, робіт, послуг, що належать до валових витрат;
- оплата товарів, робіт послуг, що не належать до валових витрат [3].

На обсяги останніх двох напрямків підприємству впливати важко. Розмір податкових та інших платежів до бюджету залежить від встановленого державою порядку про визначення об'єктів оподаткування, ставок та термінів сплати. Обсяги платежів та відсотків визначаються умовами кредитних договорів та умовами випуску облігацій. Можливості впливу підприємства на перші три напрямки є ширшими.

Зниження собівартості продукції та витрат, джерелом покриття яких є прибуток, – головний внутрішній резерв покращення платоспроможності підприємства. На кожному підприємстві, залежно від його особливостей, можуть бути різними набір факторів, які впливають на собівартість:

- обсяг виробництва;
- номенклатура та асортимент продукції;
- технічний рівень виробництва;
- організація виробництва та умов праці;
- ціна одиниці продукції, що реалізується [5].

Основним способом зниження собівартості є економія усіх видів ресурсів, що споживаються у виробництві. Зниження трудомісткості продукції, збільшення продуктивності праці можна досягнути різними шляхами.

В умовах конкурентного середовища актуальності набуває оптимізація збутової політики підприємства. Стимулювати збут можна різними методами. Бажаний результат можна отримати наданням знижок покупцям, помірними зменшеннями цін, застосуванням масової реклами. Для оптимізації обсягів дебіторської заборгованості потрібно вибрати найбільш доцільні строки платежів та форми розрахунків із споживачами. Незважаючи на значні обсяги дебіторської заборгованості,

на нашу думку, доцільним є надання відстрочки платежу споживачам, адже за рахунок цього збільшується обсяг реалізації, а разом з тим і прибуток. З іншого боку, в цьому випадку є ризик виникнення додаткових витрат по залученню короткострокових банківських кредитів для компенсації дебіторської заборгованості [6].

Не існує для всіх підприємств єдиного рецепту збільшення обсягів реалізації. Тип заходів залежить від особливостей конкретного підприємства та обраної ним стратегії маркетингу. Також одним із важливих напрямів зміцнення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів, а саме:

- проведення реструктуризації активів підприємства;
- сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;

У рамках реструктуризації активів використовуються наступні заходи.

1. Мобілізація прихованих резервів.

Більшість резервів відновлення платоспроможності відносяться до прихованих. Приховані резерви – частина капіталу, що не відображена в балансі. Розмір прихованих резервів на активному боці балансу дорівнює різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною вартістю. Виявлення та мобілізація прихованих резервів відбувається на основі наступних методів:

- 1) Експертний метод.
- 2) Метод зовнішнього порівняльного аналізу.
- 3) Метод внутрішнього порівняльного аналізу.

4) Метод функціонально-вартісного аналізу. На нашу думку, даний метод являється найбільш ефективним для підвищення платоспроможності підприємства, оскільки він полягає у визначенні принципово нових технічних, технологічних, управлінських рішень стосовно діяльності підприємства, які забезпечують раціоналізацію витрат при одночасному збереженні їх якісних характеристик та споживчих властивостей [8].

2. Використання зворотного лізингу.

Зворотній лізинг – господарська операція, що передбачає продаж основних фондів з одночасним зворотним отриманням таких основних фондів в оперативний або фінансовий лізинг.

3. Задача в оренду основних фондів, які не повною мірою використовуються у виробничому процесі.

4. Оптимізація структури розміщення оборотного капіталу. Оптимізація структури розміщення оборотного капіталу – це зменшення частки низьколіквідних оборотних засобів, запасів, сировини та матеріалів, незавершеного виробництва тощо.

5. Продаж окремих низькорентабельних структурних підрозділів та об'єктів основних фондів. За рахунок цієї операції підприємство може отримати інвестиційні ресурси для перепрофілювання виробництва на більш прибуткові види діяльності.

6. Рефінансування дебіторської заборгованості – це форма реструктуризації активів, що полягає у перетворенні дебіторської заборгованості в інші ліквідні форми оборотних активів: грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення.

Отже, платоспроможність – це здатність держави, юридичної або фізичної особи своєчасно і в повному обсязі виконувати свої платіжні зобов'язання, що впливають із торговельних, кредитних та інших грошових операцій. Платоспроможність визначається системою норм і коефіцієнтів, які враховують фактичні й потенційні фінансові ресурси учасника платіжного обігу, співвідношення його поточних грошових надходжень і платежів.

Поглиблений аналіз фінансового стану підприємства уможливорює об'єктивну оцінку стану господарсько-фінансової діяльності, виявлення внутрігосподарських резервів і шляхів подальшої фінансової стабілізації. Керівництву підприємства, вивчивши аналіз фінансового стану, необхідно розробити конкретні заходи із зазначенням виконавців і строків виконання, які повинні бути основою при розробці бізнес-плану.

Список використаних джерел:

1. Городинська Д.М. Економічна стійкість підприємства / Д.М. Городинська // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 10(42). – С. 141-146.
2. Карпенко Г.В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства / Г.В. Карпенко // Економіка держави. – 2013. – № 1. – С. 61-62.
3. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства / Т.А. Обущак // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 9. – С. 92-100.
4. Рудницька О.М. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств / О.М. Рудницька, Я.Р. Біленька // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Збірник наукових праць. – 2012. – № 639. – С. 132-138
5. Смачило В.В. Оцінка фінансової стійкості підприємств / В.В. Смачило, Ю.В. Будникова // Економічний простір: Збірник наукових праць. – 2012. – № 20/2. – С. 35 – 40.
6. Фридинський В.О. Фінансова санація підприємства / В.О. Фридинський, В.Г. Плотніков, А.І. Дерев'янка // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – 2011. – № 8. – С. 79-83.